

TURUN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF TURKU

Kieli ja työelämä Marjut Johansson & Riitta Pyykkö

Kieliparlamentti 7.4.2011, Helsinki

Missä, missä se kieli (työelämässä) on?

Työn murros

- työpaikat ovat vähentyneet alkutuotannossa ja teollisuudessa
- niiden määrä on kasvanut ja kasvaa palvelutoiminnassa
- monikulttuurinen työelämä meillä ja maailmalla

Työtehtävien muutos - työn uusi järjestys:

- kaikissa työtehtävissä on tiedon tuottamiseen, käsittelemiseen ja välittämiseen liittyviä tehtäviä.
- suuresta osasta työtä on tullut **asiantuntijatyötä**

TURUN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF TURKU

Paradoksit

Käsitys kielestä on hämärtynyt:

- kieli ymmärretään yksilön kannalta
- ”kieli” liitetään useimmiten vain vieraiden kielten taitoon (jos siihenkään)
- kielellinen vaihtelu yhdessä kielessä: puhummeko ”samaa kieltä”?
- * liika puhe työssä: palaverit, neuvottelut, raportit... ”ei ehdi tehdä oikeita töitä”
- **kielitaito on toisaalta myös rahaa, edellytys menestymiselle työelämässä**
- **työ on yhä verkostoituneempaa, mutta itse vuorovaikutuksen, puheen ja kirjoituksen kielellisyyttä ei nähdä**

3

7.4.2011

Asiantuntijatyö

- suhde toisiin asiantuntijoihin ja tuotettavaan tietoon
- useat, erilaiset, vaihtuvat toiminnan kontekstit
 - lokaalit – globaalit
 - virtuaaliset - immateriaaliset
- vuorovaikutus ja tekstien tuottaminen (teknologiavälitteisesti)
 - viestintä- ja vuorovaikutustaito
 - tiimityötaitoja
 - asiakaspalvelutaitoja
 - kielitaitoa
 - tiedonhankinta- ja hallintataitoja
 - digitaalista luku- ja kirjoitustaitoa
 - ongelmanratkaisutaitoja ja luovaa ajattelua - aivotyötä

→ keskeisintä uudessa työssä on siis

- **kielellinen toiminta eli vuorovaikutuksen ja viestinnän hallinta**

4

7.4.2011

Kieli työssä: talous

- kieli on työn ja taloudellisen toiminnan keskiössä selvimmin kuin koskaan
 - puhe/tekstit tuottaminen ja käyttö keskeinen osa kaikkea asiantuntijatyötä ja organisaatioiden toimintaa
 - tiedon rakennus, arkistointi
 - johtaminen, päätöksenteko jne.
 - suostuttelu, sitouttaminen jne.
- EU-selvitys 2007: Effects on the European Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise
- EU:n yritysfoorumi 2011: Monikielisyttä käsittelevät suositukset

TURUN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF TURKU

5

7.4.2011

Kieli työssä: liikkuva ja globalisoituva työ

- suomalaiset maailmalla ja maailma Suomessa
 - työntekijöiden monikulttuuriset ja -kielelliset taustat
 - suomalainen kaupparatsu Kiinassa, paperikoneen asentaja Brasiliassa, tutkija maailmalla
 - kemikaaliviraston työntekijä, virolainen rakennusmies
- **työviestintä on monikielistä ja kulttuurienvälistä**
- Mitkä ovat työntekijöiden riittävät kielelliset ja viestinnälliset resurssit?

TURUN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF TURKU

6

7.4.2011

esimerkkejä

- **Kauko-idässä on pakko oppia syömään puikoilla**
- *Komennusmiehet törmäävät keikoillaan usein kulttuurieroihin ja kieliongelmiin. Suomalaiset hallitsevat englannin kielen, mutta asiakkaan edustajille se tuottaa monesti vaikeuksia. Mika Kaikkonen ja Jarmo Kiviniitty kertovat, että kaikki ilmaisukeinot ovat käytössä.. (10.3.2011)*
 - http://www.ahjo.fi/portal/suomi/ahjo_verkkolehti/?a=getArticle&issueId=80&articleId=1089

- **Puutteellinen kielitaito työturvallisuushka - Autoalalle monikielinen Työkaluviuhka**
- Autoalan työturvallisuuden parantamiseksi ulkomaisille työntekijöille ja alan ammatillisen koulutuksen opiskelijoille on julkaistu monikielinen käytännön työkalu, Työkaluviuhka.

Puutteellinen kielitaito on monin tavoin työturvallisuushka. Vieraskielisen työvoiman lisääntyminen Suomessa luo tarvetta monikielisen työturvallisuusaineiston julkaisemiseen.

Taskuun sopiva Työkaluviuhka kertoo sanoin ja kuvin autoalan perustyövälineet seitsemällä kielellä:
suomi, ruotsi, englanti, saksa, ranska,
viro ja venäjä.

7

7.4.2011

Pohdittavaksi: työntekijän kannalta

- kielelliset oikeudet
- työlainsäädäntö ja työturvallisuus
- **monikielisyys ja –kulttuurisuustaidot ovat osa ammattitaitoa**
 - Miten toimia monikulttuurisessa ympäristössä?
 - asenteet, tietäminen ja joustavuus
- **mitkä ovat mielekkäät ja riittävät taidot omien työtehtävien kannalta?**
 - kaikkien ei tarvitse osata kaikkea – eikä kielitaidon tarvitse olla täydellinen
 - Millaiset viestinnälliset ja vuorovaikutusresurssit tarvitsee omassa työtehtävissä?

8

7.4.2011

Pohdittavaksi: organisaation ja yritysten kannalta

- asenteissa ja tietämisen tasossa eniten toivomisen varaa
- kansainväliset koulutusohjelmat
- monikielisyyskäytännöt järjestettävä tietoisesti ja sujuvaksi
- kielistrategiat ja kielipolitiikat
- kieliammatillaiset kieliasioiden ja viestinnän hallitsemisessa